

Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Ingenieursbureau Amsterdam

5.1.2,e
Postbus 12693
1100 AR Amsterdam

DATUM: 20 maart 2019
ONS KENMERK: 18-0998/ 19.01547/DimEm
UW KENMERK: Kostenplaats/Routecode: 87082701
AUTEUR: 5.1.2,e
PROJECTLEIDER: 5.1.2,e
STATUS: definitief
CONTROLE: 5.1.2,e

Notitie quick scan natuurwetgeving Berlagebrug te Amsterdam

De gemeente Amsterdam is voornemens om werkzaamheden aan en rond de Berlagebrug uit te voeren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 12 februari 2019) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en gemeentelijk beleid.

Conclusie

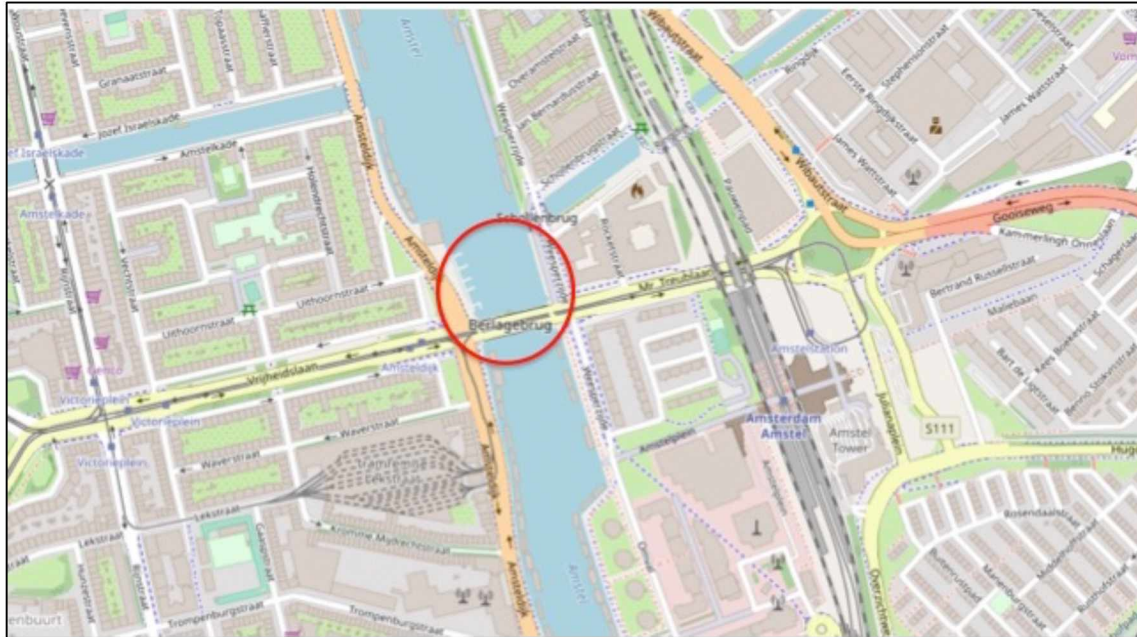
Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Wel dient rekening gehouden te worden met broedvogels (met name duiven); deze mogen niet worden verstoord door de werkzaamheden. Duiven kunnen vrijwel het hele jaar tot broeden komen. Indien verstoring voorkomen wordt zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. Effecten op beschermde gebieden (gemeentelijk/provinciaal/landelijk) zijn op voorhand uitgesloten. Bij effecten op soorten in het kader van de Gedragscode van Amsterdam dient rekening gehouden te worden met groeiplaatsen van tongvaren en steekbreekvaren en zorgplichtmaatregelen ten aanzien van vissen. Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het plangebied bevindt zich aan de Amstel, ten westen van station Amsterdam Amstel. Het bestaat uit vijf deelgebieden, allen grenzend of in de directe omgeving van de Berlagebrug, over de Amstel. De deelgebieden zijn grotendeels verhard, dat wil zeggen ze bestaan uit bestrating of kademuuren, eventueel voorzien van houten vlonders (roeivereniging) of mogelijkheden om boten aan te meren (jachthaven). Binnen het plangebied en directe omgeving zijn diverse laanbomen aanwezig waaronder iepen langs de Weesperzijde, esdoorns langs de Schollenbrugstraat, populieren langs de kademuur (deelgebied 5) en platanen in het verlengde van de Berlagebrug (richting oost). Een

aantal van deze bomen staan in 'groenvakken' bestaande uit gazon (oostzijde Berlagebrug) en gazon met heesters (westzijde Berlagebrug). Het hele gebied is sterk verlicht en kenmerkt zich door een intensief gebruikte infrastructuur.

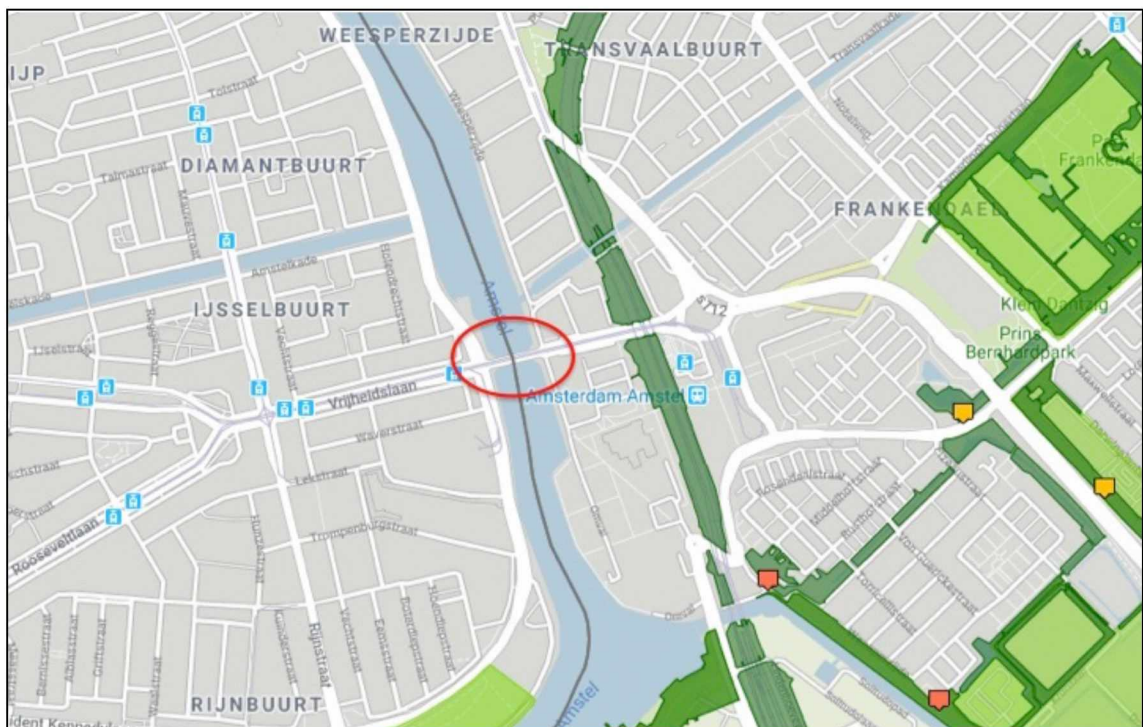
Figuur 1 Ligging plangebied (rode cirkel) Berlagebrug (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Foto 1. Zicht op de Berlagebrug, kijkend richting noordwesten.

Beschermde gebieden

Het plangebied bevindt zich dichtbij de hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam (de spoorlijn Amsterdam – Utrecht), maar wordt hiervan gescheiden door een woonblok (figuur 2). Ecologische passages ontbreken binnen het plangebied. Op ruimere afstand richting oosten en zuiden liggen park- en groengebieden die vallen onder de ecologische structuur van de gemeente Amsterdam. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura2000-gebieden bevinden zich op ruime afstand van het plangebied, buiten de ring Amsterdam. Het plangebied en directe omgeving maakt geen onderdeel uit van de ecologische structuur, hoofdgroenstructuur, Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebieden (figuur 2). Gelet op de aard van de ingreep zijn (externe) effecten op voorhand uitgesloten.

Figuur 2 Globale ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de ecologische structuur (lichtgroen) en hoofdgroenstructuur (donkergroen). Oranje en rode vierkantjes betreffen ecologische passages. Het natuurnetwerk en N2000-gebieden bevinden zich hier nog buiten (maps.amsterdam.nl).

Houtopstanden

Binnen het plangebied bevinden zich verschillende solitaire en laanbomen. Deze vallen niet onder houtopstanden zoals bedoeld in de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland, maar vallen mogelijk wel onder de APV van de gemeente Amsterdam.

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Ingenieursbureau Amsterdam.

De Berlagebrug ligt over de Amstel en verbindt Amsterdam Zuid met Amsterdam Oost. De brug ligt tussen twee kruisingen ingeklemd. Aan de oostzijde is dat de kruising Meester Treublaan en Weesperzijde en aan de westzijde is dat de kruising Vrijheidslaan en Amsteldijk. Op figuur 3 is het plangebied weergegeven, die bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Berlagebrug
2. Jachthaven 'Berlage' en botenloods. De jachthaven 'Berlage' is gesitueerd in Stadsdeel Zuid en omvat enkele botenloodsen en steigers.
3. Roeivereniging 'Berlage' en botenloods. Roeivereniging Berlage is gesitueerd in Stadsdeel Oost samen met enkele botenloodsen en steigers.
4. Schollenbrug (brug 340) met aansluitende monumentale kademuren. De Schollenbrug in stadsdeel Oost is een verkeersbrug gelegen in de Weesperzijde en overspant de Ringvaart van de Watergraafsmeer bij de Amstel.
5. Kademuur aan de noordwestzijde van de brug. Ten noorden van 'de jachthaven en botenloods' grenst een kademuur van circa 15 meter.

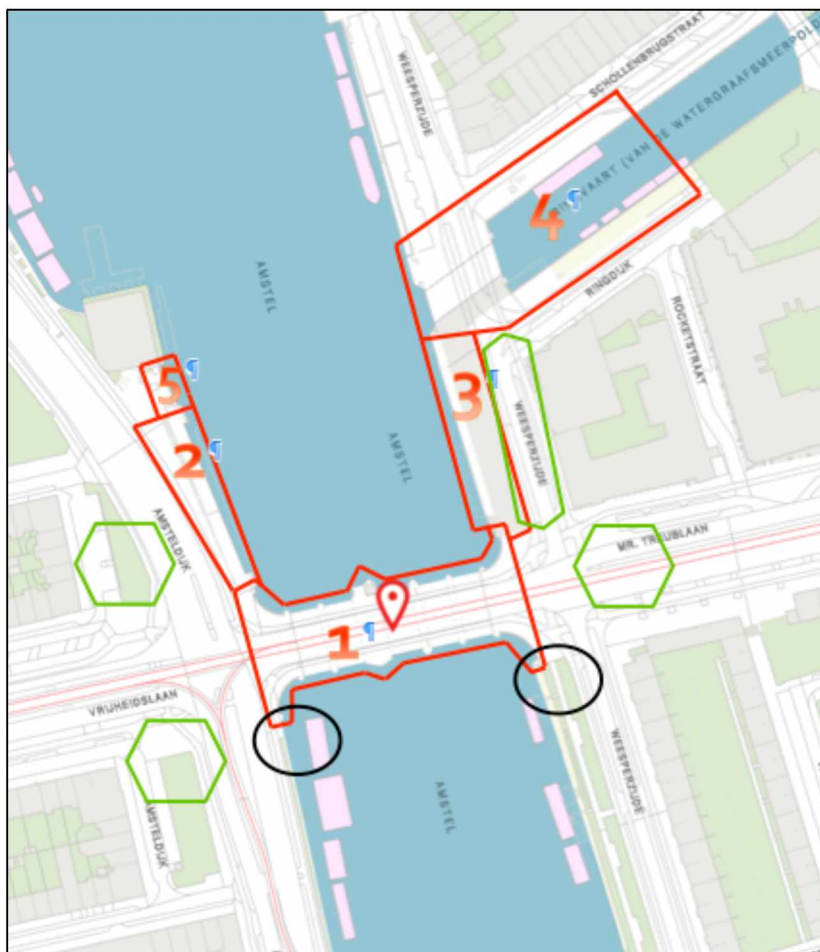

Foto 2 t/m 5. Met de klok mee de jachthaven en botenloods, roeivereniging en botenloods, Schollenbrug en kademuur noordwestzijde.

Om de brug voor de komende 30 jaar in stand te houden moet een aantal werkzaamheden worden uitgevoerd. Ten aanzien van de scope voor het natuuronderzoek geldt:

- Het stalen val van de Berlagebrug dient te worden vervangen.
- Het bewegingswerk van de Berlagebrug dient te worden vervangen.

- Voor de aanbruggen van de Berlagebrug dienen er maatregelen te worden getroffen ten behoeve van de duurzaamheid van de constructie, zoals het aanbrengen van een waterafsluitende laag.
- Renovatie van de monumentale onderdelen van de Berlagebrug.
- Het repareren van het brugdek van de Schollenbrug.
- Alle monumentale onderdelen van de botenloodsen en de Schollenbrug, inclusief aangrenzende kadeconstructies, worden in de scope meegenomen.
- Kademuurconstructie ten noorden van westelijke botenloods.
- Vernieuwing spoor- en bovenleiding.
- Verbreding fietspad.

Figuur 3 Deelgebieden Berlagebrug. Nr 1: Berlagebrug, 2: Jachthaven Berlage, 3: Roeivereniging Berlage, 4: Schollenbrug, 5: kademuur (bron: Ingenieursbureau Amsterdam).

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Noord-Holland een vrijstelling van

verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Daarnaast is de Gedragscode van de gemeente Amsterdam van kracht.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied voor beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 20 februari 2019. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. 3 km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst) en de site van de gemeente Amsterdam (maps.amsterdam.nl).

Het plangebied is op 12 februari 2019 bezocht. Ook de omgeving is bij de beoordeling betrokken. Tijdens het bezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit verharding (intensief gebruikt verkeersgebied, kademuren) en open water (Amstel). De mogelijkheden voor aanwezigheid van beschermde soorten zijn hierdoor sterk beperkt.

Planten

Het landgedeelte van de plangebied bestaat uit bestrating waarop nagenoeg geen begroeiing is aangetroffen. In de groenvakken ontbreken beschermde soorten. Aan de kademuren zijn muurvaren, brede eikvaren, tongvaren, mannetjesvaren en steenbreekvaren aangetroffen. De kade langs de Schollenbrugstraat (zuidzijde) herbergt groeiplaatsen van verschillende soorten (foto 6 en 7). Steenbreekvaren en tongvaren op deze kade zijn ook bekend van de Interactieve Kaart Muurplanten van de gemeente (maps.amsterdam.nl). Muurvaren is het meest algemeen aanwezig en heeft tientallen groeiplaatsen binnen het plangebied, zowel rond de Berlagebrug als de Schollenbrug. Op de kade van de roeivereniging, welke is voorzien van een houten vlonder, groeien geen muurplanten.

Bovengenoemde soorten zijn officieel niet beschermd volgens de Wnb, maar gemeente Amsterdam heeft wel een beschermingsbeleid voor muurplanten. Daarbij is de

gedragscode Flora- en faunawet van de gemeente nog van kracht. Zowel tongvaren als steenbreekvaren vallen onder dit beleid.

Overige soorten zijn niet beschermd conform dit beleid, noch aandachtsoort van de gemeente.

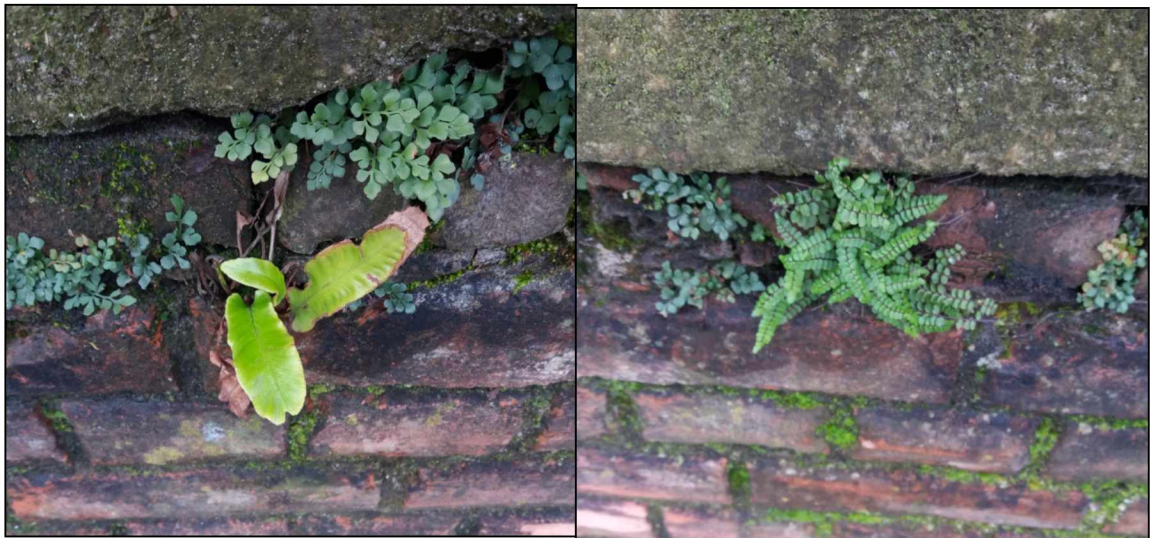

Foto 6 & 7. Kademuur Schollenbrugstraat met tongvaren (links), steenbreekvaren (rechts) en muurvaren (allebei).

Ongewervelden

Voor beschermde soorten ongewervelden ontbreekt het aan geschikt leefgebied. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde ongewervelden.

Vissen

In de Amstel en aanpalende grachten komen zoetwatervissen als baars, blankvoorn, brasem en rivierdonderpad voor (NDFF). Hiervan is de rivierdonderpad nog beschermd conform de Gedragscode van de gemeente Amsterdam. Beschermde soorten van de Wnb zijn echter niet aanwezig.

Amfibieën

Voor amfibieën ontbreekt een geschikte leefomgeving, zowel landbiotoop als voortplantingswater. Het plangebied heeft geen betekenis voor amfibieën.

Reptielen

De enige rond Amsterdam voorkomende reptielensoort, de ringslang, leeft op vrij ruime afstand van de plangebied (IJmeerkust, op ca. 4 km afstand). Het plangebied heeft geen betekenis voor deze beschermde soort.

Grondgebonden zoogdieren

Behalve incidenteel de bruine rat (niet beschermd) zijn binnen het plangebied geen grondgebonden zoogdieren te verwachten. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied worden gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en incidenteel laatvliegers waargenomen (NDFF). Voor zover bekend zijn in het stadscentrum geen kolonies met jongen, omdat de voedselsituatie hiervoor ontoereikend is. De betekenis van de Amstel als foerageergebied voor deze soorten, en bijvoorbeeld ook voor de meervleermuis, is niet bekend; de meeste waarnemingen zijn gedaan rond opgaande groenelementen, waaronder langs de Schollenbrugstraat. Het plangebied is zelf een open, voor vleermuizen weinig aantrekkelijk gebied, wat ook geldt voor de directe omgeving. De brug is niet geschikt voor verblijfplaatsen door het ontbreken van wegkruipmogelijkheden. Het plangebied heeft geen betekenis als essentieel onderdeel (foerageergebied, verblijfplaats, vliegroute) van het leefgebied van vleermuizen door de hoge dichtheid aan verhard oppervlak en de sterk verlichte situatie.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vogels waargenomen waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Huismus en gierzwaluw zijn wel bekend uit de directe omgeving, maar voor deze soorten ontbreekt het aan potentiële verblijfplaatsen binnen het plangebied. In de aanwezige bomen zijn geen nesten aangetroffen van soorten die jaarrond zijn beschermd, noch worden deze hier verwacht. Op het water rusten/foerageren soorten als wilde eend en meerkoet, daarnaast zijn halsbandparkieten tijdens het veldbezoek waargenomen.

Binnen het plangebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor soorten waarvan de nestplaats niet jaarrond is beschermd. In de binnenstad broeden duiven bijna jaarrond, en vormen randjes langs / onder bruggen en kades geschikte broedlocaties.

Effecten van de ingreep

De ingreep heeft geen invloed op beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Wel dient rekening gehouden te worden met broedende vogels, specifiek duiven. Door verstoring van broedende vogels te voorkomen worden verbodsbepalingen van de Wnb niet overtreden.

Vanuit de Gedragscode van de gemeente Amsterdam zijn groeiplaatsen van steenbreekvaren en tongvaren beschermd; beide soorten komen voor langs de kade van de Schollenbrugstraat. In de praktijk betekent dit dat groeiplaatsen ontzien moeten worden of, indien dat niet mogelijk is, de groeiplaats na uitvoering van de werkzaamheden weer geschikt is voor muurflora. Ten aanzien van de rivierdonderpad geldt dat hier rekening mee gehouden dient te worden bij herstel van kademuurconstructies onder de waterlijn. Hiervoor gelden zorgplichtmaatregelen in geval van afdamming van het werkgebied, waarbij vissen dienen te worden weggevangen.

Agenda Groen

Met de beoogde werkzaamheden hoeven naar verwachting geen bomen gerooid te worden; deze bevinden zich immers buiten de directe invloedssfeer van de werkzaamheden. De aanwezige groenvakken zijn beperkt in omvang maar, net als de

bomen, van groot belang voor groenbeleving en biodiversiteit in stedelijke omgeving. Dergelijke locaties benutten als tijdelijk werkterrein wordt dan ook afgeraden.

Het plangebied biedt beperkte mogelijkheden om meer ruimte te geven aan 'groen'. Hierbij kan gedacht worden aan drijvende oevers langs kades. Reëel gezien is de beschikbare oppervlakte beperkt tot de Schollenburgstraat; langs de Amstel ligt de oeverzone reeds vol met roeiboten (oost) en pleziervaart (west).

Binnen het plangebied zijn geen (invasieve) soorten aangetroffen die schade kunnen veroorzaken. In de omgeving is duizendknoop bekend. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient voorkomen te worden dat deze soort zich verspreid binnen het plangebied.

Literatuur

<https://www.amsterdam.nl/muurplanten> Interactieve Kaart Muurplanten, Maps Amsterdam, Gemeente Amsterdam.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met 5.1.2,e

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv

5.1.2,e

Paraaf:

5.1.2,e

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amsterdam

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10

info@buwa.nl www.buwa.nl